

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ที่ดิน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นทั้งที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน หรือหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถใช้แสดงฐานะทางสังคมและเป็นหลักประกันในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ที่ดินจึงเป็นทรัพย์ที่ทุก ๆ คนต้องการเป็นเจ้าของ ในขณะที่ประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่จำนวนของที่ดิน ไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม ทำให้ที่ดินเป็นสิ่งจำเป็นที่หายาก ที่ดินส่วนใหญ่ที่ประชาชนสามารถถือครองกรรมสิทธิ์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ล้วนมีเจ้าของและถูกจับจองแล้วทั้งสิ้น คงมีแต่ที่ดินที่เป็นของรัฐที่ยังมีอยู่จำนวนมาก ซึ่งภาครัฐ ไม่อาจดูแลรักษาและควบคุมได้อย่างครอบคลุม และทั่วถึง ประชาชนบางกลุ่มจึงเข้าไปแสวงหาประโยชน์เข้ายึดครองเป็นเจ้าของที่ดินนั้น ๆ ทำให้ที่ดินของรัฐดังกล่าวตกอยู่ในสภาพเป็นทรัพยากรเปิด เป็นเหตุให้ประชาชนมีการขยายการบุกรุกที่ดินของรัฐในวงกว้างขึ้น (โสมนัส ทรัพย์สินเสริม, 2549: 1)

ที่ดินราชพัสดุก็เป็นที่ดินประเภทหนึ่งของรัฐ มีไว้เพื่อใช้หรือสงวนไว้ใช้ประโยชน์สำหรับงานราชการของกระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ และองค์กรอื่นของรัฐเป็นหลัก เดิมกระจัดกระจายอยู่ตามกระทรวงต่าง ๆ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า รัชกาลที่ 6 ได้มีพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2464 ให้รวบรวมบรรดาที่ดินของหลวงในกระทรวงต่าง ๆ มาขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุไว้ ที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ หรือกระทรวงการคลังในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นหลักฐานสืบไป กระทรวงการคลังจึงได้เข้าบริหารจัดการที่ราชพัสดุเรื่อยมา และได้มีการตราพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ขึ้นมาเพื่อการปกครอง ดูแลรักษาที่ราชพัสดุ ซึ่งตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ที่ราชพัสดุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน หรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน (2) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้ เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ส่วน

อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล และขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ ซึ่งในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ให้ใช้ จัดหาประโยชน์ จัดทำนิติกรรม และดำเนินการในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์มีอำนาจดำเนินการแทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์, 2550)

ประเทศไทยมีที่ราชพัสดุประมาณ 12.5 ล้านไร่ และในการปกครองดูแล บำรุงรักษา จัดหาประโยชน์ จัดทำนิติกรรม และดำเนินการในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับที่ราชพัสดุให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองดูแล และบริหารจัดการที่ราชพัสดุเป็นอย่างมาก เป็นปัญหาที่ยืดเยื้ออย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน คือ ปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ราชพัสดุ ซึ่งกรมธนารักษ์ได้แก้ไขปัญหาโดยได้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 โดยให้ราษฎรพิสูจน์สิทธิ และดำเนินการจัดให้เข้าตามมาตรการของมติคณะรัฐมนตรี แต่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุ แม้จะมีมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. 2545 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติดังกล่าว การแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุก็น่าจะประสบผลสำเร็จเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น (กระทรวงการคลัง, 2546) ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. มาตรการตามมติคณะรัฐมนตรี ไม่มีการถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการผู้ครอบครองที่ราชพัสดุไม่ได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากการปฏิบัติมิใช่งานในหน้าที่โดยตรงจึงไม่มีส่วนที่ผู้บังคับบัญชาจะนำผลงานมาพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน รวมทั้ง จำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงานที่มีจำกัด และบุคลากรผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุไม่มีความรู้เพียงพอ

2. ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ ไม่ทราบอาณาเขตที่ดินราชพัสดุที่ตนเองครอบครองหรือสงวนไว้ใช้ประโยชน์ โดยอาจมีสาเหตุมาจาก

- 2.1 ประกาศสงวนหวงห้าม พระราชกฤษฎีกาหวงห้ามที่ดิน ไม่ชัดเจน

- 2.2 การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของส่วนราชการไม่มีการส่งมอบ รับมอบ เมื่อมีการโอนย้ายหัวหน้าส่วนราชการ ทำให้ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินที่ตนเองครอบครอง

3. หน่วยงานที่มีหน้าที่ออกเอกสารสำหรับที่ดินปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกรมธนารักษ์

4. กฎหมายที่ราชพัสดุเป็นกฎหมายบริหารทำให้ไม่มีบทบาทกำหนดโทษ ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุจึงไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

5. การแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุตามมติคณะรัฐมนตรีไม่สอดคล้องกับกฎหมายผังเมือง เช่น พื้นที่ที่ราชพัสดุ กกฎหมายผังเมืองกำหนดเป็นพื้นที่สีน้ำเงิน ดังนั้น การแก้ไขปัญหการบุกรุกจึงไม่อาจดำเนินการจัดให้เข้าตามมติคณะรัฐมนตรีได้

6. กรมธนารักษ์ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุของส่วนราชการที่ครอบครองใช้ประโยชน์

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ราชพัสดุเป็นอย่างมาก จังหวัดเชียงใหม่มีที่ราชพัสดุทั้งหมดที่อยู่ในความปกครองดูแล บำรุงรักษาของกรมธนารักษ์ จำนวน 4,085 แปลง เนื้อที่ 215,880 ไร่ 0 งาน 71.16 ตารางวา ใช้ประโยชน์ในราชการของกระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอื่นของรัฐ และหน่วยงานอื่นของรัฐ เนื้อที่ 208,345 ไร่ 3 งาน 58.87 ตารางวา จัดให้เช่าเพื่ออยู่อาศัยเพื่อประกอบการเกษตร และจัดให้เช่าเชิงเศรษฐกิจ จำนวน 7,534 ไร่ 1 งาน 12.29 ตารางวา (สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่, 2554) และที่ราชพัสดุที่ใช้ประโยชน์ในราชการ เนื้อที่ 208,345 ไร่ 3 งาน 58.87 ตารางวา มีประชาชนบุกรุกครอบครองเพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร จำนวน 15,850 ราย เนื้อที่ประมาณ 36,174.5 ไร่ หนึ่งในที่ราชพัสดุที่มีการบุกรุกมาเป็นระยะเวลานาน คือ การบุกรุกที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่, 2554)

ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งแปลงตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ 14964 เนื้อที่ 3,775 ไร่ 0 งาน 00 ตารางวา ได้มาจากการเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง ตำบลหางดง อำเภอฮอด ตำบลบ้านแอ่น ตำบลท่าเคอ ตำบลมิดกา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2502 เพื่อใช้ประโยชน์ในโครงการเขื่อนภูมิพล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กำหนดให้อธิบดีกรมชลประทาน เป็นเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และในการเวนคืนได้มีการจัดสรรพื้นที่ภายในนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืน (สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่, 2554) เดิมที่ดินดังกล่าวเคยมีข้อโต้แย้งกันระหว่างกระทรวงการคลังกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลัง หรือเป็นกรรมสิทธิ์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยในพ.ศ. 2527 กรมธนารักษ์ได้พิจารณาว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล ที่ดินดังกล่าวจึงไม่เป็น ที่ราชพัสดุ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 (กรมธนารักษ์, 2527) ต่อมาเมื่อพ.ศ. 2547 คณะกรรมการ

กฤษฎีกา (คณะที่ 7) ได้มีคำวินิจฉัยตามเลขเสร็จที่ 108/2547 ว่าที่ดินดังกล่าวมีสถานะเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 (3) และเป็นที่ดินราชพัสดุ ซึ่งจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้นมีผลทำให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นที่ราชพัสดุ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้ใช้ประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547)

ภายหลังจากที่มีการเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง ตำบลหางดง อำเภอฮอด ตำบลบ้านแอ่น ตำบลท่าเคอ ตำบลมิดคา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลก้อ อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2502 ประชาชนที่อยู่ในแนวเขตเวนคืน ยังคงใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนตามเดิม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมธนารักษ์ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้ประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลายครั้ง และได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการจัดให้เช่าหรือฟ้องขับไล่ตามกฎหมาย ซึ่งในส่วนของการจัดให้เช่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกรมธนารักษ์ไม่สามารถดำเนินการจัดให้เช่าประชาชนเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าวได้ เนื่องจากประชาชนไม่ยินยอมเช่า โดยได้โต้แย้งว่าได้ครอบครองมาก่อนการเวนคืน และได้เรียกร้องขอเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน รวมทั้งเรียกร้องขอสิทธิต่างๆ กับทางราชการ สำหรับการแก้ไขปัญหาโดยการฟ้องขับไล่ตามกฎหมาย ทางราชการยังไม่ได้ดำเนินการฟ้องร้องขับไล่ เนื่องจากเกรงปัญหามวลชน โดยเมื่อ พ.ศ. 2554 ได้มีการสำรวจที่ราชพัสดุดังกล่าว ปรากฏว่า มีประชาชนที่ถือครองที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 จำนวน 914 ราย เนื้อที่ประมาณ 1,896 ไร่ 3 งาน 09 ตารางวา (สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่, 2554) โดยมีรายละเอียดการถือครองสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1.1 สรุปการถือครองที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แยกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชาชน ที่ถือครองที่ราชพัสดุ (ราย)	เนื้อที่ที่ราชพัสดุ ที่ประชาชนถือครอง (ไร่ – งาน – ตารางวา)
7	ท่าข้ามเหนือ	722	1,344-0-48
10	ท่ากอม่วง	55	123-0-52

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชาชน ที่ถือครองที่ราชพัสดุ (ราย)	เนื้อที่ที่ราชพัสดุ ที่ประชาชนถือครอง (ไร่ – งาน – ตารางวา)
15	คงเย็น	137	429-2-09
	รวม	914	1,896-3-09

ที่มา : สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่. (2554).

จากสภาพการณ์ของประชาชนที่ถือครองที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ยินยอมเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าว รวมทั้งได้เรียกร้องขอสิทธิต่าง ๆ ต่อทางราชการ และทางราชการไม่ได้ดำเนินการตามที่ประชาชนร้องขอ ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการผลิตไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกรมธนารักษ์ กับประชาชนที่ถือครองที่ราชพัสดุดังกล่าว ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้การผลิตไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน และไม่สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายกับประชาชนที่ถือครองที่ราชพัสดุดังกล่าวได้ สำหรับประชาชนก็ไม่มี ความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าว เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเสนอแนะหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าวและที่อื่นๆต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุมาจากอะไร
2. แนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้เสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าว และใช้เป็นตัวแบบในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าว

2. ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมายในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้าราชการ

1.1 สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่ ได้แก่ ธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่ ผู้อำนวยการส่วนจัดการฐานข้อมูล และอดีตธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่

1.2 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้แก่ ผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล และอดีตผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล

1.3 กรมชลประทาน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1 ผู้อำนวยการส่วนจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา สำนักชลประทานที่ 1 และอดีตผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1

1.4 อำเภोजอมทอง ได้แก่ นายอำเภोजอมทอง ปลัดอำเภोजอมทอง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาจอมทอง และอดีตนายอำเภोजอมทอง และอดีตปลัดอำเภोजอมทอง

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ และอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ และอดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ

1.6 นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ผู้ปกครองนิคม สร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ช่วยผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ และอดีตผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่

1.7 กำนันตำบลบ้านแปะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7, 10, 15 ที่อยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอดีตกำนันตำบลบ้านแปะ อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7, 10, 15 ที่อยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1.8 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6, 11 ที่อยู่รอบพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6, 11 ที่อยู่รอบพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มที่ 2 ประชาสังคม

2.1 สมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอดีตสมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 สมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่รอบ พื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 6, 11 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอดีตสมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่รอบพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 6, 11 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.3 เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.4 เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดที่อยู่รอบพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 6, 11 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.5 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านแปะ รองประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านแปะ และอดีตประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.6 เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ได้แก่ ประธานเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ รองประธานเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ

2.7 สโมสรโรตารีจอมทอง ได้แก่ นายกสโมสรโรตารีจอมทอง อุปนายกที่ 1 อุปนายกที่ 2 และเลขานุการสโมสรโรตารีจอมทอง ปีบริหาร โรตารีสากล 2555 – 2556 และอดีตนายกสโมสรโรตารีจอมทอง อดีตอุปนายกที่ 1 อดีตอุปนายกที่ 2 และอดีตเลขานุการสโมสรโรตารีจอมทอง

กลุ่มที่ 3 ประชาชน ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

3.1 ประชาชนที่ถือครองอยู่เดิมในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ถือครองเดิมและเป็นผู้ถือครองรายใหม่ในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตด้านเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

ที่ราชพัสดุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังต่อไปนี้ (1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน (2) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล และขององค์การปกครองท้องถิ่น ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

การบุกรุกที่ราชพัสดุ หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปจับจองหรือเข้าไปยึดครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์

ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ อดีตข้าราชการ และอดีตพนักงานราชการ

ประชาสังคม หมายถึง สมาชิกและอดีตสมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สมาชิกและอดีตสมาชิกโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ที่พักอาศัยอยู่รอบพื้นที่ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม. 2257 หมู่ที่ 6, 11 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 6, 7, 10, 11, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประธาน อดีตประธาน และรองประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่ถือครองอยู่เดิมและประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ถือครองเดิมและเป็นผู้ถือครองรายใหม่ในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 หมู่ที่ 7, 10, 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

NGO หมายถึง ประธานและรองประธานเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นายกสโมสรโรตาริจอมทอง อุปนายกที่ 1 อุปนายกที่ 2 และเลขานุการสโมสรโรตาริจอมทอง ปีบริหาร

โรตารีสากล พ.ศ.2555 – พ.ศ.2556 และอดีตนายกสโมสรโรตารีจอมทอง อดีตอุปนายกที่ 1 อดีต
อุปนายกที่ 2 และอดีตเลขานุการสโมสรโรตารีจอมทอง

